

Souhrnná teritoriální informace Surinam

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Brasílii (Brazílie) ke dni 17.05.2013

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Republika Surinam (Republic of Suriname)
- zkráceně Surinam

1.2. Rozloha

- 163 194 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- Počet obyvatel: 492 tisíc (odhad 2011)
- Hustota na km²: 3 obyv./km²
- Zaměstnanost dle odvětví:
  - v zemědělství: 8 %
  - v průmyslu: 14 %
  - ve službách: 78 %

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Průměrný roční přírůstek: 1,1 % (2011 odhad)

Demografické složení:

- 14 let: 29 %
- 15–64 let: 65 %
- přes 65 let: 6 %

1.5. Národnostní složení

- 35 % potomci Indů – hinduové
- 30 % kreolové
- 13 % Javánci
- 10 % Maroon – potomci Afričanů
- 2 % amerindiáni
- 8 % Číňané
- 2 % ostatní

1.6. Náboženské složení

- křesťané: 48 % (protestanti 25 %, katolíci 23 %)
- hinduisté: 27 %
- muslimové: 20 %
- domorodé víry: 5 %

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Holandština – úřední jazyk; dále široce rozšířená angličtina, surinamština (Sranang Tongo – kreolština), hindi, javánština, domorodé jazyky maroon, aucan, saramacán aj.

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Hlavní město: Paramaribo (245.000 obyvatel - 2011)

Další velká města:

- Nieuw Nickerie
- Albina
- Moengo

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Surinamský dolar – SRD (do ledna 2004 surinamský gulden), kurz k 13.5.2013: 3,30 SRD/1 USD.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 1. ledna Nový rok
- 15. března Holika
- březen–duben Velký pátek
- březen–duben Velikonoční pondělí
- 1. květen Svátek práce
- 1. červenec Zrušení otroctví
- 25. listopad Den nezávislosti
- 25. prosinec I. svátek vánoční
- 26. prosinec II. svátek vánoční a Tweede Kerstdag

Obvyklá pracovní doba: 8:30–12:00, 14:00–18:00 hodin.

Obvyklá prodejní doba: 8:00–20:00 hodin.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Zvyklosti důležité pro obchodní kontakty na Surinamu jsou odpovídající zvyklostem v latinskoamerických zemích. Dochvilnost není striktně vyžadována, nicméně se doporučuje dostavit se na obchodní schůzky se zpožděním ne větším než 15 minut.

Obchodní jednání probíhá obecně v angličtině a je třeba mít dobře připravené nabídkové podklady, doprovázené příslušnou technickou odbornou dokumentací, katalogy, prospekty, CD apod. Surinamský partner očekává obvykle pozvání na pracovní oběd či večeři po uzavření úspěšného obchodního jednání. Obvyklé jsou také drobné dárky a pozornosti pro jeho rodinu a reklamní předměty pro jeho personál.

Surinamský partner očekává kvalitně zpracované nabídky, obvykle počítá s delším dojednáváním cenové hladiny a neváhá vynaložit úsilí a čas na dosažení jakékoliv slevy.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotnická péče na Surinamu nedosahuje evropských standardů. Vybavení státních nemocnic je omezené, mimo Paramaribo pohotovostní služba téměř neexistuje. Doporučuje se, aby zdravotní pojištění uzavřené před cestou počítalo s úhradou přepravy do jiné země.

Ve vnitrozemí je nožné se setkat s malárií, v případech krátkodobého pobytu je vhodné použití příslušných antimalarik.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Ke vstupu do země musí mít cestovatel z ČR vízum. Je nutno vyplnit dvě žádosti, přiložit dvě aktuální fotografie pasového formátu, kopii datové stránky pasu, předložit zpáteční letenku a zaplatit 30 USD. Platnost pasu je zpravidla vyžadována alespoň 10 měsíců.

Vydání víza trvá zpravidla 5 dní, vízum je pro více vstupů s platností 2 měsíce. Nositelé diplomatických pasů požádají o vízum nótou, přiloží 2 fotografie, vyplní žádost, vízum je na více vstupů (multiple) s platností 2 měsíce. O vízum je třeba žádat na nejbližším surinamském konzulátu (např. pro ČR: Amsterdam, Nizozemí – e-mail: cons-gen-vd-rep-suriname@wxs.nl).

Při příjezdu do Surinamu ze zemí s možností výskytu žluté zimnice (např. Brazílie, Guyana, Francouzská Guayana, Venezuela) je třeba předložit pohraničním orgánům mezinárodní očkovací průkaz s potvrzením o očkování proti žluté zimnici.

Použití kreditních karet, kromě velkých hotelů v Paramaribu je velmi omezené. Podobná je situace i v případě bankovních automatů. Cestovatelům se doporučuje, aby se na cestu do Surinamu vybavili dostatečným množstvím hotovosti. Směnárny ve většině případů přijímají pouze USD a Eura. Je doporučeno si před cestou u vydávající banky ověřit působnost platební karty.

Mezinárodní řidičský průkaz je platný 6 měsíců. V Surinamu se jezdí vlevo, ale vozidla s volantem na levé straně jsou povolena. Silniční pravidla jsou vykládána velmi volně. Kvalita vozového parku je velmi nízká. Při cestách ve vnitrozemí je nutno být připraven na výskyt dobytka a zemědělské techniky i na hlavních tazích. Doporučuje se nepoužívat motocykly či skútry.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Surinam pravidelně postihují silné deště, které způsobují rozsáhlé záplavy. Proto je doporučeno ověřit si před cestou aktuální situaci. Z hlediska bezpečnosti může být problematickou zónou hlavní město Paramaribo a přilehlé okolí. Je možno se setkat s krádežemi, ozbrojenými přepadeními a násilnými trestnými činy. V nákupních střediscích a místech s větší koncentrací osob je nebezpečí kapesních krádeží. Doporučuje se nenosit na veřejnosti šperky či ukazovat větší množství peněz v hotovosti. Je rovněž vhodné omezit pohyb po setmění. Vnitrozemí je relativně bezpečné, přesto však i zde dochází k případům krádeží a přepadení.

Značně problematická je oblast východozápadní dálnice v úseku Paramaribo – Albina. Doporučuje se využívat služeb zavedených cestovních kancelářů. Cestovatelé by měli mít na paměti, že existuje spor o hranice mezi Guyanou a Surinamem, který se občas projeví nepokoji.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Nerezidentní ZÚ ČR sídlí v Brasílii, Brazílie.

Fyzická adresa

Embaixada da República Tcheca
SES 805, Lote 21A
Asa Sul
CEP 70200-901
Brasília – DF, Brasil

Poštovní adresa

Embaixada da República Tcheca
Caixa postal 170
CEP 70359-970
Brasília – DF, Brasil

Tel.: (+55 61) 3242 7785 / 3242 7905
Konzulární pohotovost (mobil): (+55 61) 9162 6560
Fax: (+55 61) 3242 7833
E-mail: brasilia@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/brasilia

Diplomatická působnost: pro Brazílskou federativní republiku, Surinamskou republiku, Bolívarskou republiku Venezuela, Guyanskou kooperativní republiku

Konzulární působnost: pro Brazílskou federativní republiku (s výjimkou území spadajících do konzulárního obvodu Generálního konzulátu ČR Sao Paulo), Surinamskou republiku a Guyanskou kooperativní republiku

Honorární konzul: Johan J.F. Tjang-A-Sjin, Anamoestraat 94, Paramaribo, Suriname, Tel: +597-457607, E-mail: johan@tjang-a-sjin.com

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

V Surinamu se nenachází žádná z výše uvedených českých institucí.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie, požárníci, záchranná služba: 115

1.18. Internetové informační zdroje

- www.export.gov Country Comercial Guides
- www.bibpurl.oclc.org IDB
- www.slm.firm airlines home page
- www.parbo.com/staatsolie
- www.worldbank.org

- www.cbvs.sr centrální banka
- www.surinam.net
- www.lanic.utexas.edu
- www.travel-guide.com
- www.geocities.com
- www.travel.state.gov/suriname konzulární informace
- www.nationbynation.com

1.19. Adresy významných institucí

CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

(KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN)

Dr. J. C. de Mirandastraat No. 10

P.O.Box 149

Par a m a r i b o

Telefon: 597-474 536, 473 527, 470 802

Fax: 597-474 779

SURINAME ASSOCIATION OF TRADE AND INDUSTRY

Prins Hendrikstraat 18

Par a m a r i b o

Telefon: 597-475 286-7

Fax: 597-472 207

DIENST TOESRISME (SURINAME TOURISM DEPARTMENT)

Cornelis Jungbawstraat 2

P.O.Box 656

Par a m a r i b o

Telefon: 597-471 163, 478 721

Fax: 597-420 425

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

Mr. F. Lim A. Postraat 25

Par a m a r i b o

Telefon: 597-471 209, 471 756

Fax: 597-410 411

e-mail: buza@sr.net

MINISTRY OF PLANNING AND DEVELOPMENT COOPERATION

Dr. S. Redmondstraat 118

Par a m a r i b o

Telefon: 597-473 628, 421 071, 471 108

Fax: 597-421 056

e-mail: plos@sr.net

MINISTRY OF TRADE AND INDUSTRY

Havenlaan Noord

Par a m a r i b o

Telefon: 597-402 886, 404 834

Fax: 597-402 602

e-mail: dhisur@yahoo.com

MINISTRY OF AGRICULTURE, ANIMAL HUSBANDRY AND FISHERIES

Letitia Vriesdelaan 10-16

Par a m a r i b o

Telefon: 597-477 698, 477 830

Fax: 597-470 301

e-mail: minlvvv@sr.net

MINISTRY OF PHYSICAL PLANNING, LAND AND FORESTRY MANAGEMENT

Cornelis Jongbawstraat 10-12

P a r a m a r i b o

Telefon: 597-470 728, 470 700 ext. 241

Fax: 597-473 316

e-mail: mpjong@datsunsuriname.com

RBTT BANK (SURINAME) N.V.

Kerkplein 1

P.O.Box 1836

P a r a m a r i b o

Telefon: 597-471 555

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

- státní zřízení: konstituční demokracie
- ústava 30.9.1987
- nezávislost 25.11.1975

Moc ve státě:

Výkonná: prezident Desire Delano Bouterse, viceprezident Robert Ameerali, ministerský kabinet jmenovaný prezidentem. Prezident a viceprezident voleni Národním shromážděním s 2/3 většinou hlasů.

Zákonodárná: jednokomorové Národní shromáždění s 51 členy, volené na 5leté období, poslední volby v květnu 2010, příští v r. 2015.

Soudní: kantonální soudy a Soudní dvůr jako apelační soud, soudci jmenováni doživotně.

Politické strany:

- vládnoucí koalice National Party of Suriname (NPS), Progressive Reform Party (VHP), Pertjaja Luhur, A-Combination, koalice General Interior Development Party (ABOP), Brotherhood and Unity in Politics (BEP) a Seeka
- Další strany v NS – National Democratic Party (NDP), Democratic National Platform 2000 (DNP 2000), Alternative 1 (A1), Party for Renewal and Development (BVD), Javanese Indonesian Peasants Party (KTPI)

Surinam je parlamentní demokracie založená na ústavě z r. 1987. Zákonodárná moc je v rukou Národního shromáždění, které se skládá z 51 poslanců. Tito poslanci jsou voleni na 5 let. Národní shromáždění volí prezidenta 2/3 většinou. Pokud nedosáhne prezidentský kandidát takovéto většiny, je volen Lidovým shromážděním a regionálními zástupci. Nynějším prezidentem je D. Bouterse, který již dvakrát tento úřad vykonával (díky násilnému svržení vlády), avšak teprve nyní zvítězil ve volbách.

Surinam je rozdělen do 10 distriktů.

Surinam získal nezávislost na Nizozemsku v r. 1975, prvním prezidentem země se stal bývalý guvernér Johan Ferrier. Téměř třetina obyvatel Surinamu v té době emigrovala do Nizozemska z obavy, že si samostatná země povede ekonomicky hůře než pod nizozemskou nadvládou (surinamská diaspora v Holandsku proto představuje více než čtvrt milionu lidí, včetně několika nedávných členů nizozemské fotbalové reprezentace).

V roce 1980 však byla demokratická vláda svržena vojenským převratem. Po narůstající tlaku na návrat k civilní vládě došlo pak v prosinci 1982, pod vedením tehdejšího velitele armády Desi Bouterse, k tvrdému potlačení opozice, včetně poprav jejích prominentních představitelů. Reakcí bylo pozastavení zahraniční pomoci z Nizozemí a USA, což mělo za následek ekonomický propad. V r. 1987 se konaly volby a byla přijata nová ústava, která mj. umožnila D. Bouterse zůstat v čele armády. Jeho vliv však klesl po dalších volbách r. 1991, kdy v Národním shromáždění získaly křesla opoziční politické strany New Front Coalition (tvořená kreolskou National Party of Suriname, hinduistickou Progressive Reform Party, javánskou Indonesian Peasant's Party a Surinamese Workers Party). V r. 1991 byl zvolen prezidentem Runaldo Ronald Venetiaan, který v této funkci setrval až do r. 2010. Ve volbách v r. 2010 však zvítězil opět Desi Bouterse, který se nehledě na podíl na krvavých událostech r. 1982 (a platným odsouzením v Holandsku za pašování drog) ujal prezidentského úřadu.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

- Prezident republiky: Desi Bouterse

2.3. Složení vlády

- Viceprezident republiky: Robert Ameerali
- Ministr zahraničních věcí a rozvojové spolupráce: Winston Lackin
- Ministr přírodních zdrojů: Jim Hok
- Ministr dopravy, komunikací a turistiky: Falisie Jozef Pinas
- Ministr obchodu a průmyslu: Raymond Sapoen
- Ministr obrany: Lamure Latour
- Ministr rozvoje školství: Shirley Sitaldien
- Ministr veřejných prací: Ramon Abrahams
- Ministr vnitra: Soewarto Moestadja
- Ministr zdravotnictví: Michael Blokland
- Ministr sociálních věcí a bydlení: Alice Amafo
- Ministr financí: Adalien Wijnerman
- Ministr regionálního rozvoje: Linus Diko
- Ministr zemědělství, živočišné výroby a rybolovu: Hendrik Settrowidjojo
- Ministr spravedlnosti a policie: Edward Belfort
- Ministr práce, technologie a životního prostředí: Michael H.S. Miskin
- Ministr územního plánování a správy půdy a lesů: Ginmardo Kromosoeto
- Ministr mládeže a sportu: Ismanto Adna

Stav vlády je aktuální k 13.5.2013.

---

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

OSN a jeho agencie (FAO, IFAD, ILO, IMO, ITU, UNESCO, UPU, WHO, WMO, UNCTAD), OAS, ACP, CARICOM, WIPO, WTO, IMF, G-77, IADB, IBRD, ICAO, ICFTU, ICRM, IDB, IFRC, Interpol, LAES, OPCW aj.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

WTO, CARICOM, ACP, Petrocaribe

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

ČR nemá se Surinamem uzavřeny žádné bilaterální smlouvy.

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Surinam má bohaté přírodní zdroje, jako vzácná tropická dřeva, , kaolíny, bauxit, zlato a dále menší množství niklu, mědi, platiny a železné rudy. Země má vysoký potenciál vodní energie.

Ekonomika Surinamu je závislá na zahraničním obchodu. Vlastní zdroje jsou založeny na produkci hliníku. Země se vyznačuje vysokou zadlužeností a závislostí na dvou sektorech, které pravidelně podléhají prudkým cenovým výkyvům na světových trzích, a to hliníku a ropy. To se odráží ve značných změnách a dopadech na HDP, míře nezaměstnanosti, externím zadlužení a inflaci. Snahy surinamské vlády na nové uspořádání ekonomického systému, jeho liberalizaci a optimalizaci struktury ekonomiky měly zatím jen malý účinek.

Po dekádě ekonomické nestability se makroekonomická situace poněkud stabilizovala. Obchodní politika Surinamu usiluje o otevření ekonomiky, zlepšení podmínek pro vnitřní tvorbu kapitálu a stimulaci podnikatelských aktivit, které by přinesly zemi zahraniční investice. Roste počet nových malých podniků a zaměstnanost.

Stát se snaží dořešit problematiku četných polostátních organizací, které mají být státem oddluženy a poté privatizovány. Mezi prvními projekty privatizace byly banánová společnost Surland, dřevozpracující firma Bruynzeel a rýžařská společnost SML. Firma Surland byla díky finanční pomoci EU schopna obnovit svůj export, dřevozpracující společnost Bruynzeel byla privatizována holandskou firmou Doorwin, zatímco rýžařská firma SML byla nabídnuta největším věřitelem do veřejné dražby.

Ekonomika Surinamu zaznamenávala od r. 2005 přírůstky kolem 5 %. Rozvíjel se geologický průzkum a těžba nerostných surovin, rostla poptávka po službách v těžebním průmyslu, včetně těžby ropy, zlata (přírůstky až 25 %) a zpracování hliníku (u hliníkářské společnosti Suralco o 15 % – díky růstu produkce rafinérie oxidu hlinitého v Paranamu).

Deficit běžného účtu platební bilance (144 mil. USD až 160 mil. USD) je způsoben především deficitem na účtu služeb, a to dopravních (65 mil. USD) a služeb spojených s hornictvím (111 mil. USD). Účet výnosů je negativní po repatriaci zisků důlního sektoru. Obchodní bilance vykazuje mírný přebytek. Nárůst exportu odpovídá růstu cen exportních komodit a zachycuje dopady rozšíření těžebních aktivit v největším zlatém dolu Rosebel. Dovoz v r. 2009 rostl dvojnásobně díky růstu cen ropy, jelikož největší hliníkářská společnost Suralco, jako největší spotřebitel energie v průmyslové výrobě, je vysoce závislá na dovážených palivech. Rostl také import spotřebního zboží. Externí dluh se od r. 2005 zatím nezvýšil, dosáhl poměru 25 % (poměr dluh/výkon) proti 30 % v předchozích letech. Nedoplatky bilaterálních půjček Surinamu měly negativní dopad na rating země u mezinárodních úvěrových institucí a zpomalily tempo poskytování půjček nových.

Podle ekonomických údajů zveřejněných na konci roku 2012 HDP vykazuje slušný růst 4,9% a dosahuje 5,2 mld USD. Jeho složení tvoří z necelých 11% zemědělství, 24,4% průmysl a 64,8% služby. HDP per capita dosahuje 9,600 USD, tedy zhruba 2,5 krát víc než v sousední Guyaně. Problémem je ale vysoká inflace, až 19%.

V nadcházejícím období se očekává makroekonomická stabilita a růst hrubého domácího produktu (přírůstky by mohly dosahovat 5 %), především díky růstu cen exportních komodit a přílivu přímých zahraničních investic do hornictví. Cílem vlády zůstávají reformy veřejného sektoru a snižování chudoby obyvatelstva. Státní ekonomická politika počítá s tím, že 40 % ekonomicky aktivního obyvatelstva je zaměstnáváno státem. Výkonnost veřejných služeb je však nedostatečná a je silně podporována sociálními subwencemi a transfery, zatěžujícími státní rozpočet. Reformu veřejného sektoru mají urychlit projekty financované Interamerican Development Bank.

V nejbližších letech bude surinamská ekonomika odkázána na finanční půjčky pocházející převážně z cizích zdrojů, z mezinárodních organizací a bilaterálních dohod a bude se snažit prosazovat odpuštění dluhů nebo alespoň odložení jejich splátek a snížení amortizací.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

HDP v letech 2006 – 2012 nominální (mld. USD)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HDP	2,13	2,42	3,07	3,25	3,68	4,26	5,09
% růst	3,8	5,2	4,7	3,1	4,4	4,7	4,0

Vývoj HDP na obyvatele

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HDP na obyvatele (USD)	4.200	4.750	5.950	6.250	7.500	7.589	9.320

Tempa růstu HDP dle sektorů v letech 2006–2010 (v %)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010		
Zemědělství, lesnictví, rybolov	5,2	5,6	-5,0	5,3	7,9		
Těžební sektor	7,6	18,2	4,7	-12,3	-2,3		
Zpracovatelský průmysl	4,8	-2,2	-2,6	-0,7	4,6		
Energetický průmysl	8,4	6,3	7,2	6,4	6,2		
Stavebnictví	5,3	15,4	4,3	7,3	9,6		
Maloobchod, velkoobchod, restaurace, hotely	7,2	9,3	15,7	7,9	7,1		
Doprava, komunikace	-1,8	2,7	2,6	0,0	8,5		

Finance, pojištění, podnikatelské služby	1,7	1,6	3,1	2,1	3,2		
Služby	4,0	0,1	1,2	1,2	4,1		

Tempa růstu HDP dle sektorů v letech 2005–2009 (v %)

	2005	2006	2007	2008	2009
Zemědělství, chov dobytka, lesnictví, lov, rybolov	5,8	11,4	-3,9	4,3	1,5
Hornictví, lomy	24,1	25,0	25,6	27,2	28,1
Průmyslová výroba	28,8	13,3	12,2	11,6	9,2
Elektřina, voda, plyn	7,7	7,1	6,5	5,8	5,9
Stavebnictví	10,8	4,6	3,8	5,2	7,1
Doprava, komunikace, sklady	21,1	22,7	15,6	13,1	13,3

Pramen: WB, ECLAC

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Dominantní úlohu v surinamské ekonomice hraje těžební průmysl. Nejdůležitější je těžba bauxitu, výroba oxidu hlinitého (aluminy), těžba zlata, ropný průmysl, těžba a zpracování dřeva, potravinářský zpracovatelský průmysl a rybné konzervárství. V r. 2009 představoval vývoz oxidu hlinitého (aluminy) cca 50 % celkových exportů země. Slibným odvětvím surinamské ekonomiky je také těžba ropy se současným výkonem kolem 20 tisíc barelů ropy denně. Zahraniční investoři jsou do Surinamu přitahováni hlavně potenciálem těžby offshore.

Odvětví těžby zlata je malého rozsahu, avšak tvoří významnou část neformální ekonomiky. Byly zahájeny kroky k přizpůsobení sektoru státní daňové politice a potřebám životního prostředí. Surinam přitahuje pozornost mezinárodních společností při extenzivním rozvoji průmyslu těžby a zpracování tropických dřev a těžby diamantů. Nabídky mezinárodních společností na průzkum a těžbu tropických dřev ve vnitrozemí však narážejí na odpor tradičních domorodých obyvatel a maroonských komunit, které se obracejí na aktivisty v Surinamu i v zahraničí se žádostí o ochranu jejich lidských práv.

4.4. Stavebnictví

Pro zahraniční investice je otevřeno odvětví stavebnictví, zejména infrastruktury pro turistické účely, výstavba hotelových komplexů a restaurací, rekonstrukce námořního přístavu v Paramaribu a výstavba silniční infrastruktury.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Hlavními zemědělskými produkty jsou rýže, banány, palmová jádra, kokosové ořechy, arašidy, zelenina a lesnické produkty. Ze živočišné výroby pak chov hovězího dobytka a drůbeže a rybolov. Všechny tyto produkty se také vyvážejí a jsou důležitými zdroji příjmů deviz.

Rýže je hlavním oborem rostlinné výroby, pěstuje se na více než 60 % zemědělské plochy. Hlavním trhem pro rýži je Evropa, která aplikuje na země ACP preferenční režim. Banány se pěstují na produktivní ploše cca 2.250 hektarů, sektor se orientuje zejména na vývoz. S technickou a finanční pomocí EU probíhá proces rehabilitace oboru s cílem jeho úplné privatizace. Vývozy banánů rovněž využívají výhod preferenčních smluv. Rybolov je v útlumu díky vysokým cenám paliv, zastaralému zařízení a nevhodné organizační a regulační struktuře. Přesto tento subsektor vytváří cca 12 % devizových příjmů z exportu ryb, obzvláště krevet a parga (red snaper) na evropský trh, do Japonska a USA. Těžba a zpracování tropických dřev je rovněž významným zdrojem deviz, sektor je ovládán holandskou společností Doorwin, která odkoupila surinamskou státní společnost Bruynzeel.

4.6. Služby

Služby hrají v ekonomice země významnou roli, neboť představují přes 65 % tvorby HDP. Příjmy ze služeb se výrazně zvýšily v posledních 5 letech. Relativně novým oborem je turistika jako zdroj devizových příjmů země, i přesto, že Surinam nenabízí takové výhodné přírodní podmínky a infrastrukturu jako jiné země karibské oblasti. První rozvojový program turistiky byl financován v r. 2006 Evropskou unií. Sektor je otevřený pro zahraniční investory a má potenciál růstu, podporovaný vládní politikou. Oblast přírodní rezervace středního Surinamu byla ze strany UNESCO r. 2000 zahrnuta do seznamu světového dědictví.

Finanční sektor reprezentuje 8 bank a 10 pojišťovacích společností. Nejsou žádné restriktce pro zahraniční účast a zahraniční kapitál participuje jak v bankovních, tak pojišťovacích aktivitách. Probíhá reforma finančního systému.

Sektor služeb dynamicky roste, tahouny jsou služby pro těžební průmysl a průmyslovou výrobu. Nejvyšší nárůst zaznamenaly služby spojené s hornictvím, dále doprava, spoje a stavebnictví. Nadprůměrný růst zaznamenaly také základní služby, hotely, restaurace a obchod.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

V zemi je 48 letišť, z toho 5 s pevným povrchem, 4.500 km silnic, z toho 1.200 s pevným povrchem a 1.200 km splavných toků pro lodě s ponorem do 7 m. Přístav a terminál pro námořní dopravu se nachází v Paramaribo. V zemi je 75 km ropovodu.

Mezinárodní letecká doprava je liberalizovaná a různé soukromé společnosti pro leteckou dopravu poskytují služby místnímu trhu společně se státní společností Suriname Luchtvaart Maatschappij (SML). Rozvíjejí se vztahy s ostatními členskými zeměmi Caricomu a s AEC (Asociación de Estados de Caribe) a analyzují se možnosti uvedení do provozu nových mezinárodních linek v rámci amerického kontinentu.

V námořní dopravě probíhá proces adaptace legislativy na mezinárodní standardy, byl zřízen nezávislý regulační orgán MAS, který mj. garantuje bezpečnost námořní dopravy, pilotážní a navigační služby, výcvik a dodržování norem pro námořní dopravu a obchod námořními přepravními službami.

Telekomunikace

Surinamský trh telekomunikací byl do r. 1997 ovládán surinamskou státní společností Telesur, poté byl umožněn přístup do oboru soukromým společnostem. Mobilní operátoři, mezinárodní callback služby, satelitní televize a dodavatelé komunikačních služeb nacházejí v Surinamu vděčný trh.

V provozu je registrováno kolem 100 tisíc pevných telefonních linek (2008), mobilní síť má cca půl milionu účastníků. Telefonní systém má dobré možnosti pro mezinárodní připojení, domácí systém je vybaven mikrovlnnou radiovou sítí, mezinárodní kód země je 597, satelitní pozemní stanice jsou 2 Intelsat (Atlantic Ocean).

Radiové vysílání je na 4 stanicích AM, 13 FM a jedné krátkovlnné. V zemi jsou tři televizní vysílací stanice. Kód internetu je .sr; v roce 2008 bylo zaregistrováno cca 100 tisíc uživatelů.

Energetika

Výroba elektrické energie je převážně na bázi diesel generátorů, jejím největším spotřebitelem je sektor těžby a zpracování bauxitu. Nové doly a rafinace zásob západního Surinamu budou vyžadovat nové zdroje výroby elektrické energie.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Surinam je příjemcem rozvojové pomoci. Největším donorem zahraniční rozvojové pomoci bylo Nizozemí, které poskytovalo ročně cca 50 milionů USD. Změna v čele státu v r. 2010 (kdy ve volbách zvítězil D. Bouterse) však znamená v jeho prezidentském období konec nizozemské pomoci. V roce 2013 poskytuje pomoc i ČR v rámci malého lokálního projektu rozvojové spolupráce. Podílí se na vybavení výpočetní technikou pro žáky Kennedyho školy pro zrakově a sluchově postižené v Paramaribu

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Rozpočet na rok 2012 má plánovaný deficit ve výši 5%, tedy o 3,7 procentního bodu méně než v roce 2011. Očekávané příjmy jsou ve výši 1,38 mld. USD, vláda předpokládá, že veřejné výdaje dosáhnou 1,5 mld. USD. Strach ze snížení cen exportovaných produktů nutí vládu k opatrnosti. Snížení plánovaných příjmů by způsobilo zastavení vládou podporovaných investičních projektů, jako je stavba mostu mezi Surinamem a Guyanou, dálnice do Brazílie, mořský přístav a jiné. Celkové hospodaření ovšem zaznamenává snižování deficitu státního rozpočtu.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

mil. USD

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (odhad)
Saldo běžného účtu	221	335	344	210	692	251	- 5
Bilance zboží	272	314	358	109	626	788	694
Vývoz FOB	1.175	1.359	1.708	1.404	2.069	2.467	2564
Dovoz FOB	903	1.045	1.350	1.296	1.443	1.679	1916
Bilance služeb	-33	-65	-123	1	-17	- 362	- 454
Bilance důchodů	-54	8	21	5	-3	- 9	- 13
Netto běžné transfery	36	77	87	94	87	87	87
Kapitálový a finanční účet	-125	-160	-292	-16	-658	9	226
Přímé zahraniční investice netto	-163	-247	-234	-93	256	73	365
Jiné pohyby kapitálu	39	86	-58	77	-402	-220	- 231

Celková bilance	96	175	52	193	34	202	222
Změna v rezervách aktiv	-96	-175	-52	-193	-34	-202	- 222

Pramen: ECLAC

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

(mil. USD)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zahraniční dluh	299	316	238	225	212	245
% HDP	12.3%	10.4%	7.6%	6.7%	17%	17,1%

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

V čele bankovního systému je centrální banka Central Bank of Suriname, která vykonává funkci emisní banky a má regulační a kontrolně devizové pravomoci. Surinam má zdravý bankovní systém se striktní kontrolou centrální banky.

Největšími surinamskými bankami jsou:

- RBTT BANK (SURINAME) N.V.
- DE SURINAAMSCHE BANK N.V.
- HAKRINBANK N.V.
- SURINAAMSE POSTSPAARBANK
- STICHTING SURINAAMSE VOLKSCREDITELBANK
- LANDBOUWBANK N.V.
- FINABANK N.V.
- SURICHANGE BANK N.V.

Pojišťovací společnosti:

- ASSURIA LEVENSVERZEKERING N.V.
- CLICO LIFE AND GENERAL INSURANCE COMPANY (SA) Ltd.
- CLICO LIFE INSURANCE COMPANY SURINAME N.V.
- FATUM LEVENSVERZEKERING N.V.
- ASSURIA SCHADEVERZEKERING N.V.
- ASSURIA MEDISCHE VERZEKERING N.V. aj.

Záložny a úvěrové unie:

- COOPERATIEVE CENTRALE VAN KREDIETCOOPERATIES C.A.

-
- COOPERATIEVE VERENIGING SPAAR-EN KREDIETCOOPERATIE C-47 G.A.
  - KREDIETCOOPERATIE KERSTEN G.A. aj.

Na trhu dále operují spořitelní fondy a investiční a finanční společnosti.

5.5. Daňový systém

V Surinamu je uplatňována daňová soustava, která se skládá z těchto základních daní:

- DPH: 10 %
- korporátní daň z příjmu: 36 %
- daň z nemovitostí různé sazby podle lokality a bonity půdy
- daň z příjmu osob: 4 % aj.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Obchodní bilance (mil. USD.)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vývoz	1.359	1.708	1.404	1.600	2.466	2.563
Dovoz	1.185	1.350	1.296	1.300	1679	1782
Saldo	185	344	210	425	787,6	781,0
% HDP	7,6	11,3	6,7	12,7	5,5	5,4

Zdroj: BLADDEX

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Export (2011)

- Kanada – 19,5%
- Spojené státy – 23,9%
- Belgie – 17,2%
- SAE – 8,9%
- Nizozemsko – 6, 1%
- Guiana – 4,8%

Import (2011)

Spojené státy – 26,61%

Nizozemsko – 15,6%

SAE – 8,6%

Čína – 8,2%

Antiga a Bermunda – 7,4 %

Brazílie – 4,4%

Zdroj: CIA Factbook

Surinam má uzavřené bilaterální obchodní dohody s Kostarikou, Kubou a Dominikánskou republikou v rámci Caricomu, s Brazílií udržuje pravidelné obchodní konzultace, je beneficiarym všeobecného systému preferencí a Karibské iniciativy, dále kanadského programu pro Commonwealth Caribbean Trade, Investment and Industrial Cooperation (CARIBCAN) a zajímá se o účast v Mercosuru.

6.3. Komoditní struktura

Export

- Nerostné suroviny (hliník, zlato, ropa aj.)
- Organické suroviny (řezivo, krevety a ryby, rýže, banány aj.)

Import

- Investiční celky, ropní produkty, bavlna, spotřebitelské zboží

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Surinam se stal řádným členem CARICOMu v r. 1995. V platnosti je společný externí celní tarif (CET) v rozsahu 5–25 %. Dovošní cla z nečlenských zemí Caricomu se pohybují v rozpětí 0–40 %, průměrná cla jsou 30–40 %. Bezcelní dovoz různých druhů produktů je možný v rámci národního pobídkového rozvojového programu (National Development Incentives Program). Vláda poskytuje plné nebo částečné vynětí z dovošních cel pro nové obchodní firmy. Surinamský licenční systém je zastaralý a těžkopádný a je ve skutečnosti obchodní překážkou. V zemi nejsou žádné volné obchodní zóny. Registrace jednotlivých obchodníků, společností a firem je povinná a provádí se v Trade Register Department obchodní a průmyslové komory (Chamber of Commerce and Industry of Surinam). U této obchodní komory se předkládají žádosti o dovošní a vývošní licence.

Dovošní náležitosti:

Pro dovoz zboží do Surinamu se vyžadují následující dokumenty:

- platná licence dovozce nebo dovošní společnosti
- formulář E-82 (požadovaný pro udělení licence na cizí měnu) – žádost se předkládá na institutu pro dovoz, vývoz a kontrolu zahraniční směny (Institute for Import, Export and Foreign Exchange Control)

O dovošní licenci jednotlivce nebo firmy se žádá na Ministerstvu obchodu a průmyslu, Company Licences Department a žádost musí být doložena:

- námořním konosamentem (Bill of Lading) vystaveným přepravní společností
- leteckým nákladním listem (Airway Bill) – pro leteckou přepravu
- tzv. Dokladem pro proclení zboží (Single Document)
- Formulář E-82 a Single Document jsou volně ve veřejné prodejní síti

Podle druhu dováženého zboží musí být žádost doložena dalšími doklady:

- certifikátem o původu zboží (Certificate of Origin)
- zdravotním certifikátem (Health Certificate) – na dovoz zvířat a rostlin, pro dovoz zvířat se dále vyžaduje separátní licence od ředitele veterinární inspekce
- fytosanitární certifikát (Phytosanitary Certificate) – pro rostliny určené na osev, musí být vystaveno autorizovanou organizací země původu

Postup při dovozu zboží:

Zbožové zásilky:

- dovozce musí mít platnou dovošní licenci

- při objednávce zboží musí dovozce nejprve předložit jak dovozní tak vývozní licenci o směně (E-82) Institutu pro dovoz, vývoz a kontrolu zahraniční směny, včetně proforma faktury s hodnotou CIF dvojnásobkem, na které je uvedeno dopravné a pojišťovací poplatky separátně
- je zakázáno dovážet zboží mimo kvóty vymezené ministerstvem obchodu a průmyslu, na které se vyžaduje zvláštní povolení ministerstva
- při dovozu zboží musí dovozce připravit formulář Single Document k proclení a během 6 dnů po příjezdu lodi musí být zboží procleno, jinak po uplynutí této doby nabíhá skladné, které musí hradit dovozce
- předložit vyplněný formulář Single Document na daňovém úřadě pro zaplacení dovozního cla, k odsouhlasení a zavedení do statistiky. Poté bude formulář potvrzen celníci, orazítkován a očíslován a stanoveno datum pro dodání zboží
- předložit vyplněný formulář Single Document s dovozní licencí, fakturou, konosamentem na Institut pro dovoz, který označí, že licence byla využita nebo může být použita v příští dodávce
- předložit zbožový Single Document s nezbytnými doklady, jako je faktura, konosament a dovozní licence na celnici, kde proběhne kontrola hodnoty a množství zboží, zaplacení dovozního cla a dalších náležitostí. Poté se vyznačí na lodním manifestu, že zboží bylo vyloděno.
- nabídnout zboží (Single Document) s ostatními dokumenty úředníkovi, který je pověřen dodávkou zboží do skladu dočasného nebo pod celní uzávěrou, k čemuž je potřebná autorizace přepravní společnosti. Vyzvednutí a přeprava zboží společně s objednávkou dopravy a kopií formuláře Single Document
- tzv. EA licence je vyžadována pouze na dárkové balíčky. Do částky 500 SRD se EA licence nevyžaduje

Celní poplatky mohou být hrazeny před schválením EA licence po předložení těchto dokladů: 1x Single Document, 1x faktura, 1x konosament, odhadní listina

Vývozní náležitosti:

Pro vývoz se vyžaduje exportní licence, udělovaná Ministerstvem obchodu a průmyslu na dobu 3 let. Pro získání této exportní licence je zapotřebí:

- předložit žádost s dvěma kopiemi pasové fotografie
- výpis z matriky narození
- prohlášení o národnosti
- kolek
- potvrzení o zaplacení licenčních poplatků
- potvrzení o zaplacení kolku a správních výdajů
- výpis z obchodního rejstříku u Obchodní a průmyslové komory

Vydání exportní licence trvá od jednoho do šesti měsíců.

Vývozní licence

Pro vývoz potřebuje vývozce vývozní licenci, schválenou Institutem pro dovoz, vývoz a kontrolu zahraniční směny doloženou relevantními exportními dokumenty (faktura, konosament aj.). Tato procedura zabere několik dní.

Možné problémy:

Pokud vývozce nesplnil povinnost převodu výnosů z exportu centrální bance nebo nedodržel exportní ceny určitých produktů regulované ministerstvem obchodu a průmyslu, může mu být licence odmítnuta.

6.5. Ochrana domácího trhu

Nejsou žádné formy ochrany domácího průmyslu a trhu, které by mohly zabraňovat volnému pronikání produkce zahraničních firem na trh. Určitou formou ochrany domácího trhu jsou cla, aplikovaná na strategická odvětví nebo jejich části. Dovoz do země je liberalizován.

6.6. Zóny volného obchodu

Surinam nemá žádné zóny volného obchodu ani bezcelní zóny pro dovoz.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

ČR nemá se Surinamem v platnosti žádné smluvní ujednání.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

v tis. USD

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vývoz z ČR	395	292	1 451	4 692	750	473
Dovoz	4 462	8 695	5 249	2 002	4 279	9 542
Obrat	4 857	8 987	6 700	6 694	5 029	10 015
Saldo	-4 067	-8 403	-3 798	2 690	-3 529	-9 069

Pramen: Statistiky ČSÚ

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Český export

Stroje na zpracování kaučuku, plastů a výrobků z nich, rámy, formovací základny, modely pro formy na kovy, břitvy, strojky a holicí čepelky, přístroje elektrické k ochraně apod. elektrických obvodů do 1000 V, svítidla vč. světlometů, světelné reklamy a ukazatele, dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné, stroje k třídění, prosévání apod. zemin, kamenů aj., k lisování, tváření, tužky, tuhy, pastely, nádobí stolní, kuchyňské, potřeby hygienické z plastů, kufry, aktovky, pouzdra, oděvy z plstí a povrstvených textilií aj.

Český import

Výrobky z plastů, stroje na zpracování kaučuku, grafit umělý, banány čerstvé nebo sušené, papír toaletní, kapesníky, ručníky, pleny, listy, větve a ost. části rostlin k okrasným účelům, květiny řezané, výrobky z přírodního korku, zmrzlina, eskymo a podobné výrobky i s kakaem, zvířata ostatní živá (králíci domácí, holubi aj.), desky gramofonové, pásky magnetofonové, droždí aj. neaktivní mikroorganismy, materiál kolejový svrškový, návěstní přístroje pro dopravu, ohřívače vody, cisterny, sudy kádě, chemické přípravy k fotografickým účelům.

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Čeští exportéři mohou soustředit svou pozornost na oblast hornictví bauxitu, případně zlata, možnou participaci v plynárenství a při zpracování ropy, dále na export produktů agroindustriálního sektoru a export spotřebního zboží a hotových potravinářských specialit a piva.

Určité možnosti jsou také v exportu obráběcích a kovotvářecích strojů, strojů pro textilní průmysl, polygrafii, balicích strojů, těžebních a zemních strojů, dopravních prostředků, broušeného skla a skleněných výrobků (skleněné tvárnice pro stavebnictví), stavebních mechanismů aj. Je třeba však mít na

zřeteli, že absorpční kapacita surinamského trhu je omezena jak rozlohou země, tak především počtem obyvatelstva a hlavně jejími tradičními vazbami na partnery z Holandska a USA, které jsou největšími a nevlivnějšími investory.

Menší možnosti jsou v sektoru turistiky a s ní spojených odvětví.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Forma podnikání joint-venture ve vzájemném obchodě nebyla zaregistrována. ZÚ nejsou známi surinamští zástupci ani významní dovozci spolupracující s českými firmami.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

V období posledních několika let nebyla předložena ze Surinamu žádná konkrétní poptávka po českém zboží, nebyl předložen žádný námět na obchodně ekonomickou spolupráci a výrobní kooperaci a není možno provést vyhodnocení tohoto bodu.

Dle složení českého exportu je však zřejmé, že vývoz ČR se orientuje především na výrobky spotřebního charakteru, polotovary pro různá průmyslová odvětví a potravinářské zpracované produkty, zatímco dovoz převážně na zemědělské produkty.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR poskytuje v roce 2013 Surinamu pomoc v rámci malého lokálního projektu rozvojové spolupráce. Podílí se na vybavení počítačové techniky pro sluchově a zrakově postižené žáky Kennedyho školy v Paramaribu.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Jak surinamské, tak české statistiky nevykazují žádnou výměnu v oblasti služeb. Rovněž tak surinamská centrální banka neneviduje statisticky tyto údaje.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Pracovní poměr je upraven Zákoníkem práce, který stanoví práva a povinnosti pracovníků ve vztahu k zaměstnavateli. Při uzavírání pracovního poměru se doporučuje využít služeb advokátních kanceláří specializovaných na zaměstnanecké právo.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Možnosti výběru distribučních kanálů nejsou omezené, možné jsou všechny formy od obchodních zástupců po přímý prodej konečnému uživateli.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Cizinci, kteří chtějí pracovat v Surinamu, se nejprve musí obrátit se žádostí o pobyt na ministerstvo spravedlnosti a policie a poté mohou žádat o pracovní povolení na ministerstvu práce. Zákon o pracovním povolení uvádí, že zahraniční společnosti by měly dávat přednost místním občanům při jejich najímání do pracovního poměru. V některých případech se může vláda a firma dohodnout na určitém procentním poměru zaměstnanců. Pouze v případech, když nejsou k dispozici místní pracovníci, může společnost najmout cizince, který musí mít pracovní povolení.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Pro otevření firmy na Surinamu potřebuje zahraniční investor speciální průmyslovou licenci, o jejímž udělení rozhoduje vláda případ od případu. Neexistují žádné speciální požadavky na procentuální místní podíl nebo na rovnost podílů. Neexistují také žádné požadavky na nahrazení dovozem ani exportní cíle. Investoři nemají za povinnost žádat použití zaměstnaneckých agentur, ani souhlas s transferem technologií nebo použitím místních zdrojů financování. Soukromé společnosti se musí zaregistrovat u Chamber of Commerce, aby mohly otevřít společnost v zemi. Po registraci mohou nakupovat a disponovat svým majetkem bez omezení.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

K propagaci v Surinamu je možno využít všechny formy, která poskytují hromadné sdělovací prostředky, inzerce se provádí především televizí, tiskem, rozhlasem a billboardy. Nejrozšířenějším prostředkem masové komunikace je rozhlas. Radiové vysílání je na 4 stanicích AM a 13 stanicích FM. V zemi jsou 3 televizní vysílací stanice.

V Surinamu není obvyklý direct marketing. Zvyšuje se počet franšizových firem, zejména v oboru rychlého občerstvení a službách pro turistiku. Propagace může být vedena v holandštině, což je úřední jazyk, ale také v angličtině, která je široce rozšířená.

Inzerce a propagační akce jsou nejvíce prezentovány v místních novinách a na místních radiových a televizních stanicích. Pro zadání jakékoliv propagační akce, inzerce, reklamy v HSP aj. se doporučuje využít služeb místního obchodního zástupce, který zná prostředí a mentalitu v zemi a je schopen, ve spolupráci s některou z místních reklamních a propagačních agentur zvolit nejvhodnější formy působení na trh, dobu a délku trvání reklamního shotu apod.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Obecně je snahou řešit obchodní a investiční aj. spory vyplývající z dodavatelskoodběratelských vztahů mimo soudní systém. Vzhledem k výraznému nedostatku soudců v zemi řešení těchto sporů zabere dobu i několika let, přičemž výsledek je značně nejistý a obvykle zvýhodňující surinamskou stranu. Doporučuje se v každém případě využít služeb místních profesionálních advokátních společností a usilovně hledat formy mimosoudního vyrovnání s partnerem. Zvláštního významu nabývá smířčí řízení.

Surinamský právní systém je založen na holandském civilním systému (Dutch Civil System) zákonů, které jsou zakotveny v trestním a obchodním zákoníku. Vláda do soudního systému nezasahuje. V zemi existuje zákon o bankrotu a je uplatňován v případě žaloby nejméně dvou věřitelů.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Veřejné vládní zakázky jsou obecně vyhlášovány veřejnými licitacemi s možností účasti národních i zahraničních firem, ve smyslu Kontraktačního zákona a Zákona o boji proti korupci. Surinamská vláda prosazuje rovné podmínky pro všechny účastníky licitačního řízení a především transparentnost všech nabídek. Veřejné licitace s mezinárodní účastí jsou vyhlášovány zejména v oborech výstavby silniční infrastruktury, vodního hospodářství, komunálních služeb aj.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Surinam je považován za trh relativně bezpečný pro podnikání i pro investice. Umožňuje nekonfliktní a volné působení zahraničních firem na trhu. Neexistují žádné limity na repatriaci zisků, je však vyžadováno povolení Foreign Exchange Commission ministerstva financí k provedení transferu. Na získávání zahraniční měny neexistují žádné limity. V zemi nehrozí nebezpečí ztráty investice z důvodů politické nestability nebo změny společenského systému. Doporučuje se však zajistit investici, resp. pohledávku vyšší formou garance, a to bankovní zárukou nebo bankovním avalem a využívat formy zajištění dodávky uplatněním vlastnického práva do úplného zaplacení pohledávky, event. využít zástavní právo.

Určitým rizikem pro české podnikatele může být nedostatek referencí pro navázání nových obchodních kontaktů, malá znalost teritoria a omezenost jeho rozlohy a počtu obyvatelstva. Problémem je také skutečnost, že ČR nemá v teritoriu žádné obchodní zastoupení. V r. 2010 byl v Paramaribo otevřen HK, který by mohl případně poskytnout součinnost při provádění akvizice na produkty českého průmyslu a dohlédnout na kvalitu a bonitu vybíraných partnerů, adeptů na obchodní zastoupení apod. Naopak určité možnosti k proniknutí na surinamský trh nabízejí holandské obchodní partnery, kteří mají v Surinamu již svá tradiční obchodní spojení a mohou poskytnout poradenské a konzultační služby.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

V praxi na Surinamu neexistuje ochrana práv duševního vlastnictví. Surinam je oficiálně členem následujících dohod a ujednání o ochraně duševního vlastnictví:

- Pařížské konvence o ochraně průmyslového vlastnictví (1883)
- Bernské konvence o ochraně literárních a uměleckých děl (1886)
- Haagské konvence o mezinárodním ukládání průmyslových vzorů (1925)
- Dohody z Nice o mezinárodní klasifikaci zboží a služeb pro účely registrace značek (1957)
- Strasbourské dohody o mezinárodní patentové klasifikaci (1971)
- Surinam je dále členem WIPO (World Intellectual Property Organization) od r. 1975, a členem WTO. Surinam dosud neratifikoval TRIPS Agreement (Trade Related Intellectual Property Rights)

Současný právní rámec, který se datuje z let 1912–1913, poskytuje pouze velmi omezenou ochranu autorských práv, obchodních známek a patentů. Související práva v autorské oblasti, geografickém určení, průmyslové designy, užitkové vzory, situační designy nebo integrované obvody, utajované informace nebo odrůdy nových rostlin nejsou chráněny vůbec.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Nejpoužívanější platební podmínkou je v Surinamu neodvolatelný a potvrzený akreditiv. Pro nové obchodní kontakty se doporučuje požadovat plat předem. Obvyklá je také forma zahraničních plateb bankovním převodem, ovšem doporučuje se její použití již u známých partnerů, kteří osvědčili svou bonitu v předchozích obchodních případech. Při úvěrových dodávkách je nutno vyžadovat bankovní garance nebo aval i přesto, že platební morálka surinamských partnerů se nevymyká zvyklostem okolních latinskoamerických zemí. Je však na místě bedlivě dbát na zajištění devizové návratnosti realizovaných dodávek. Nejsou poznatky a informace, že by některý český subjekt zaznamenal finanční ztrátu z titulu

---

neproplacení dodávek surinamskými partnery. Nedobytné pohledávky z titulu dřívějších vládních dodávek do teritoria nejsou.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

V Surinamu se nekonají žádné veletrhy a výstavy mezinárodního rozsahu a s účastí zahraničních vystavovatelů, pouze omezeně regionální oborové výstavy zejména v zemědělství, dobytkařství apod.

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Ekonomická a politická stabilita v posledních letech vytvořila v zemi atraktivnější investiční prostředí. Zvyšuje se zájem o investování místních a zahraničních investorů. Neexistují žádné přímé nebo nepřímé průmyslové strategie s diskriminačním účinkem pro zahraniční investory. Jediným významným sektorem, kde zahraniční investoři nemají stejná práva jako domácí společnosti, je sektor těžby ropy. Ze zákona jsou průzkumná a těžební práva v rukách státní ropné společnosti State Oil Company a zahraniční investor může vstoupit do oboru pouze prostřednictvím kooperační smlouvy s místní společností. Některá nedávná opatření surinamské vlády a její investiční politiky zdůrazňují významné okamžiky pro zvýšení přílivu přímých zahraničních investic:

- zavedení nové měny, surinamského dolaru (SRD) v r. 2004, který umožnil větší stabilitu směnných kurzů, kdy centrální banka nahradila systém pevného kurzu systémem kurzu plovoucího, založeného na koši nejvýznamnějších měn
- revize a modernizace investičního zákona
- zřízení Standards Bureau pro zavedení jednotných standardů pro národní a v zahraničí vyráběné zboží
- přechod v květnu 2005 na nový bankovní zákon umožňující centrální bance shromažďovat statistické údaje od společností soukromých nebo veřejných
- racionalizace obchodních výpůjčních sazeb s ekonomickou stabilitou a snížení inflace snížením obchodních sazeb v místní měně na cca 9 % aj.

Jednou z výhod podnikání v tak malé zemi, jako je Surinam, je jeho škála investičních pobídek. Nejnovější surinamský zákon o investicích vč. předchozích zákonných úprav doporučený Chamber of Commerce and Industry počítá téměř výhradně s finančními pobídkami. Podniky, ustavené v souladu se surinamskými zákony mají přístup k investičním pobídkám. Nově vznikajícím společnostem a nebo již existujícím, je umožněno úplné nebo částečné vynětí z dovozních cel nebo z dovozu kapitálových statků, surovin a dalšího zboží zamýšleného pro výrobu produktů, které se na místě nevyrábějí. Nové firmy mohou využít nabídky na daňové prázdniny podle objemu úvodní investice, nebo zrychlené odpisy. Dovoz veškerého zařízení a dodávek užívaných v ropném těžebním a zpracovatelském průmyslu je volný.

Fiskální pobídky:

- jednorocní prázdniny daně z příjmu s úvodní investicí nejméně 5.000 USD nebo 6 % sleva (nebo pokud je realizován vývoz zboží a služeb 10–80 %) daně z příjmu při investici nejméně 100.000 USD
- pokud nejméně 20.000 USD představuje investice v regionech schválných vládou, daň z příjmu může být snížena až o 20 % nebo o 10 % při minimální investici do oblasti chráněného životního prostředí
- od 1. do 9. roku od zahájení produkce společností jsou v platnosti různé oborové daňové úlevy, zejména pro sektor zemědělství, dobytkařství, vodní hospodářství, lesnictví, hornictví a turistiku

V Surinamu je možno nakupovat nemovitosti zahraničními osobami i firmami, ale je nutné získat povolení od Foreign Exchange Commission. Státní příslušníci zemí CARICOMu mohou nemovitosti nakupovat volně, ale musí nákup zaregistrovat do 30 dní od data nákupu. Podobná pravidla jsou stanovena také na nákup cenných papírů na místním akciovém trhu.

Pro příliv a odliv kapitálu neexistují žádná omezení. K provedení transferu ze země se však vyžaduje povolení Foreign Exchange Commission ministerstva financí. Lhůta pro získání povolení je různá podle sektoru a výše poukazované částky. Průměrná doba k provedení transferu je však 2–5 dní prostřednictvím systému SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications).

Neexistují žádné restriktce objemu zahraniční měny pro poukaz ze Surinamu, nicméně transfer částky vyšší než 10 000 USD v cizí měně vyžaduje povolení od následujících autorit: pro surinamské státní příslušníky Department of Currency Control ministerstva financí a pro cizince Foreign Exchange Commission centrální banky Central Bank of Suriname.

Surinam nevyžaduje offsetové programy. Soukromý sektor má běžný přístup k půjčkám, dlouhodobým úvěrům a překlenovacím úvěrům.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Příliv přímých zahraničních investic (mil. USD):

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	65	62	55	64	68	- 248	73	66

Pramen: US State Department

Příliv FDI do surinamské ekonomiky dle geografického původu v roce 2009 (v milionech USD):

- Nizozemí: 1,8
- USA: 15,0
- dalšími investory do Surinamu jsou Malajsie, Kanada, Austrálie a Indonésie.

Zahraniční investice Surinamu do ostatních zemí jsou zanedbatelné.

Od roku 2010 v souvislosti se změnou prezidenta v čele země Nizozemí omezilo své investice.

Největšími investicemi do surinamské ekonomiky v posledních letech byly následující projekty:

- SURALCO, USA: 10 mil. USD na rozšíření rafinérie bauxitu
- BHP Billiton, Austrálie: 130 mil. USD na otvírku dolu
- Best Western, USA: 10 mil. USD nákup a otevření hotelů
- Cambior, Kanada: 25 mil. USD na těžební průzkum
- Bel A Soir, Nizozemsko: 3 mil. USD na dobytčí farmu
- Repsol YPF, Španělsko: 4 mil. USD na offshore ropný průzkum
- Maersk, Dánsko: 3,4 mil. USD na offshore ropný průzkum

Americké společnosti s přímým vlastnictvím, operující v Surinamu:

- Suralco L.L.C., mateřská společnost Alcoa L.L.C.
- Newmont Mining Corp.
- Best Western s holandským managementem
- Esso Standard Oil. S.A. s mateřskou společností Exxon Mobil
- Texaco Caribbean Inc. Suriname, mateřská společnost Chevron Texaco
- Occidental Petroleum Corporation
- Noble Energy

9.3. České investice v teritoriu

České investice nebyly v teritoriu Surinamu zaregistrovány. Nejsou k dispozici ani žádné informace o investičních záměrech českých subjektů zahraničního obchodu na tomto trhu.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Za perspektivní oblast lze považovat těžbu bauxitu i výstavbu související infrastruktury ve východní části země. V západní části Surinamu probíhají průzkumné práce a očekávají se další investice. Místní kontraktoři pracující pro bauxitové společnosti již investovali do nákupu strojů a zařízení pro nadcházející projekty.

Dochází k zahraničním investicím na rafinaci zlata, možnosti sektoru těžby zlata se nacházejí ve východním Surinamu. Státní Suralco a americká společnost Newmont podepsaly joint venture na průzkum v této oblasti a obě společnosti investovaly do přípravy těžební lokality.

Největší růst zaznamenal v posledních dvou letech sektor těžby ropy. Státní společnost State Oil Company má kooperační smlouvy s Repsolem YPF a Mearsk na těžbu ropy z moře. Všechny tyto společnosti pracují na seismických studiích. Zahraniční investoři projevují také zájem o investice do plynárenství, které by zahájilo své aktivity při těžbě ropy z moře.

V současné době pracuje surinamská vláda na privatizačních programech banánové společnosti a dřevozpracujícího průmyslu. Privatizace rýžařské společnosti je v předběžném stadiu jednání. Vláda zdůrazňuje zájem na privatizaci banánové společnosti do zahraničních rukou a cca 10 zahraničních firem s exportní licencí do Evropy bylo vyzváno k předložení nabídek. Také dřevozpracující sektor je otevřen pro soukromé zahraniční investory.

Perspektivním oborem je turistika. Jeho rozmach se očekává díky Best Western International a Marriott, které zahájily výstavbu nových hotelových kapacit.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Viz bod 8.7. této Souhrnné teritoriální informace.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

V r. 2013 se neočekávají události, které by změnily ekonomické klima v zemi. Otázkou může být, zda vláda udrží liberální otevřenou ekonomiku.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Dle dostupných informací se v Surinamu nepřipravuje přijetí žádných nových zákonů, daní apod.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Možnosti pro český export jsou uvedeny v bodě 7.4. a 9.4. Obecně lze konstatovat, že určité možnosti pro české exportéry se objevují v sektoru turistiky a služeb spojených s turistikou, dále v dodávkách pro určitá průmyslová odvětví (plynárenství, obráběcí a kovotvářecí stroje a další vybavení malých a středních podniků, stroje pro keramický průmysl, dříví a těžební mechanismy, stroje pro plastikářský průmysl, dřevozpracující stroje a stavební mechanismy aj.) a dodávkách spotřebního zboží a hotových potravinářských výrobků, specialit a nápojů aj.